

April 2021

Rupel.blad

Magazine voor leden

Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

Wandeltip

Ontdek de natuur in Boom en Terhagen

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks magazine voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Zuidelijke glazenmaker
foto: Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 30 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2021
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Hilde Janssens: 0472/81.39.98
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
Mits de Corona-maatregelen het toelaten, is het Natuur.huis de Paardenstal in mei/sep-tember elke zaterdag en zondag geopend van 14u tot 18u
Info: 0486/10.50.80 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.
Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek
Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkcursies:
vogelwerkgroep.rupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 1.850 ex.

Al bijna 30 jaar lang in de ban van de uil

Op 14 maart 2022 zal het precies 30 jaar geleden zijn, dat we een eerste kerkuilen-nestkast geplaatst hebben, toen in de kerktoeren van Hemiksem. Een jaar eerder waren we met enkele vrijwilligers in de ban geraakt van de uil. Aanleiding was een artikel in de krant, dat het niet zo goed ging met de kerkuil.

Schrijvers van het artikel waren enkele kerkuilmannen in de streek rond Heist-op-den-Berg. Na een telefoontje werden we meteen uitgenodigd om mee op stap te gaan en zo kregen we een heuse on the job training. Terug in onze Rupelstreek werden de telefoonnummers opgezocht van de pastoors van alle Rupelkerken. Dat de eerste nestkast uitgerekend in de kerk van Hemiksem geplaatst werd, was geen toeval.

Pastoor Paul Jacobs was een natuurliefhebber, in de tuin van de pastorij zaten ransuilen en daar was hij bijzonder trots op. Net zoals het feit dat er elk jaar een koppel grauwe vliegenvanger bovenop het Lieve-Vrouwkapelletje boven de voordeur broedde.

In 1992 werden kerkuilnestkasten geplaatst in de beide kerken in Schelle, en in 3 hoeveschuren, waarvan 2 in Reet en één in Schelle en waren we voorgoed vertrokken. Onze dadendrang viel ook op bij de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen en voor we het goed en wel doorhadden werd ik gebombardeerd tot regio-coördinator voor de Rupelstreek, Klein-Brabant, Willebroek en enkele gemeenten in de Zuid-Antwerpse regio, waarbij ook gemeente Aartselaar en dat ben ik nog steeds.

In 1993 gingen we op ons elan verder en werden er nestkasten geplaatst in de kerken van Niel, Niel-Hellegat, Aartselaar, Waarloos en Kontich-Kazerne. Ook in Kontich-Kazerne ontmoetten we zo'n enthousiaste pastoor, al was het dan wel een pater. In hetzelfde jaar werden er ook nestkasten geplaatst in een toren van kasteel Cleydael in Aartselaar, in de toren van het Laarhof en in een boerenschuur in Schelle.

In 1995 werden we gecontacteerd door gemeente Willebroek om het kerkuilproject daar een stimulans te geven. In het houtatelier van de gemeente werden nestkasten gemaakt, die we in de kerken van Blaasveld, Heindonk, Klein-Willebroek, Tisselt en Willebroek plaatsten. Ons enthousiasme hield niet op en zo mochten we het meemaken, dat een telefoontje naar de pastoor van Lint ertoe leidde, dat de zusters van het klooster ernaast ons met de kerk sleutel in de hand stonden op te wachten om ons

binnen te laten.

Het project kreeg een extra stimulans in 1997 toen we de eerste jonge kerkuilen in de handen hadden, die geboren werden in een door ons geplaatste nestkast, toen in de zolder van de kerk van Hellegat, een moment om nooit te vergeten.

Vanaf 2000 gingen we aan de slag in Klein-Brabant, daarbij gestimuleerd door de 3 Klein-Brabantse gemeenten, die ons per geplaatste nestkast een premie gaven op basis van de gemaakte onkosten.

Het kerkuilproject nam een zodanige hoge vlucht, zodat er nu 110 nestkasten in ons register staan. Voeg daarbij enkele plekken waar kerkuilen zitten op plaatsen, die voor ons onbereikbaar zijn.

En het resultaat mag er dan ook zijn, met vorig jaar in totaal 41 door kerkuilen bewoonde nestkasten, waarvan er 7 in de Rupelstreek staan, 20 in Klein-Brabant, 12 in de Zuid-Antwerpse regio en 2 in Willebroek.

Dit mooie resultaat kon enkel bereikt worden dankzij een groep gedreven vrijwilligers, met een passie voor de vogels en voor de natuur.

Erik De Keersmaecker
Vrijwilliger Natuurpunt en coördinator
Kerkuilwerkgroep Vlaanderen Klein-Brabant,
Rupelstreek, Willebroek en Zuid-Antwerpse regio.

Het Niels Broek nodigt uit!

Eind 1999 kon Natuurpunt de eerste percelen aankopen in het Niels Broek, een broekbos dat doorsneden wordt door 10-tallen grachten en sloten, netjes evenwijdig of haaks op elkaar, die getuigen uit een verleden waarbij in het broekbos turf werd gestoken.

In een latere fase werden er populieren aangeplant, de laatste keer in 1993. Niettegenstaande die menselijke ingrepen bevat het broekbos bijzondere natuurwaarden, zoals een flinke populatie slanke sleutelbloemen en een restant van een wiel, een getuige van een dijkdoorbraak in het verleden. Een van onze eerste taken toen was de aanleg van een wandelpad door het broekbos, waarbij er enkele wandelbruggen over sloten werden gelegd en wandelaars en natuurliefhebbers er welkom waren.

Nauwelijks een jaar later volgde er een 2de aankoop, een perceeltje langs de Korte Ameldijk. Daar werd gewerkt aan de afbraak van een prikkeldraad omheining en het letterlijk uit het grond sleuren van metalen palen rond een paardenweide die verankerd waren in grote betonnen blokken en de afbraak van een vervallen visserschalet. Waar ooit de paardenweide was groeit nu een prachtig struweel met Gelderse roos, hazelaar en meidoorn. In een latere fase werd er ook nog een dichtgestorte poel uitgegraven.

In 2009 volgde onze grootste aankoop, met natte weilanden, een oude vloeibeemd en een weiland langs de Broeklei, en zelfs een deel van de Broeklei. Wat volgde was ongezien, er werd intens gewerkt aan de afbraak van koterijen, het verwijderen van honderden meter verroeste prikkeldraad, diep in de bodem verzakte en soms half rotte palen en het opruimen van grote hoeveelheden schapen- en ezelmest, die door de vorige gebruiker van de terreinen gewoon in een sloot was gekieperd. Tevens werd van deze aankoop gebruik gemaakt om een groter deel van het Niels Broek open te stellen via een bewegwijzerd wandelpad.

In 2011 volgde onze voorlopige laatste aankoop, waarbij een perceel kon worden aangekocht, met onder meer een oude verwaarloosde boomgaard en waardoor het wandelpad verder kon uitgebreid worden, met meteen een aansluiting naar een pad dat naar de Rupeldijk leidt. Inmiddels is het wandelpad door het Niels Broek opgenomen in het Wandelnetwerk Rivierenland.

Tussendoor in 2015 werd het Niels Broek door de Vlaamse overheid officieel erkend als natuureservaat. Metéén een mooie beloning voor het vele werk van de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Die erkenning kwam er eveneens dankzij de vele inventarisaties, onder meer van de vaatplanten in 2010 door een team onder leiding van Nico Wysmantel.

Graag vermelden we ook de hulp van gemeente Niel, onder meer bij de afvoer van grote hopen afval, afkomstig van de afbraak van de koterijen en andere spullen, die niet thuishoren in de natuur. Tevens vermelden we graag de hulp van de professionele ploeg van Natuurpunt, tijdens de jaarlijkse maaiperiodes.

En nu, weer zoveel jaren later, kreeg de natuur in het Niels Broek weer een duw in de rug door de aanleg van een vlonderpad in het broekbos en door de goedkeuring van een project in het kader van het Programma Natte Natuur uit de Blue Deal van de Vlaamse regering, met als streefdoel de vernatting van het Niels Broek te bestendigen door het plaatsen van enkele stuwen en het graven van extra poelen.

Wandelaars en natuurliefhebbers zijn welkom in het Niels Broek. Grote infoborden heten iederéén welkom vanaf de ingang van de Broeklei in Niel, naast het WZC Maria Boodschap en de parking aan het Tolhuis in Schelle. Het enige dat we in ruil vragen is respect voor de natuur en het volgen van het wandelpad. Wie zich aan een langere wandeling wil wagen, kan starten bij Natuur.huis de Paardenstal en eveneens Walenhoek bezoeken.

Erik De Keersmaecker, conservator het Niels Broek, samen met Jos Laevaert.

*Plaatsen nieuwe wandelbrug in het Niels Broek door Jan, Harry, Yente en Jos
foto: Erik De Keersmaecker*

Verder in dit nummer — april 2021

Al bijna 30 jaar lang in de ban van de uil	2
Het Niels Broek nodigt uit!	3
Beschouwingen bij een nieuw fenomeen: zonnepanelen op het water	4
Leve onze leden!	6
Natuurpunt Rupelstreek in beweging	8
Ontdek de natuur in Boom en Terhagen	10
Ouderwetse winterprik zorgt voor groter aantal watervogels op de Rupel	12
In de bres voor onze zwaluwen, elk jaar opnieuw...	13
Mezenkasten in de Helststraat en het Potaardestraatje in Aartselaar	15
Bermflora-onderzoek Aartselaar 2020	15
Geocaching in tijden van Corona	16
Agenda Aartselaar	17
Agenda Rupelstreek	18
Het moment van ...	20

Beschouwingen bij een nieuw fenomeen: zonnepanelen op het water

Eind december 2020 vernamen we dat het College van burgemeester en schepenen aan de POM Antwerpen een vergunning had verleend voor het plaatsen van een park met 492 drijvende zonnepanelen in een vijver langs de Galileilaan in gemeente Niel. De voorgeschiedenis van dit verhaal gaat terug tot december 2018, toen door toenmalig Vlaams minister van Energie Bart Tommelein investeringssteun werd toegekend voor de bouw van 6 parken met drijvende zonnepanelen, daarbij ook het project in de vijver van het Wetenschapspark in Niel.

In vergelijking met de andere projecten is het project in gemeente Niel, met 492 zonnepanelen, met een totale oppervlakte van 1442 m² eerder bescheiden van omvang, zeker in vergelijking met een project

in Dilsen-Stokkem in Limburg, waar een project zou gerealiseerd worden met een oppervlakte van 5 ha.

Voor Natuurpunt was dit reden genoeg om daar een beroepsschrift in te dienen, samen met de Limburgse Milieukoepel vzw. Een beroepsschrift dat inmiddels tot gevolg heeft, dat de vergunning geweigerd werd door de Bestendige Deputatie van provincie Limburg.

Voor Natuurpunt Rupelstreek was dit een extra stimulans om een beroepsschrift in te dienen tegen het project in gemeente Niel. Zonnepanelen horen volgens ons immers niet op vijvers en plassen. Daken en gevels van gebouwen verdienen de voorkeur als locaties, net zoals stroken langs snelwegen en onbebouwde industriegebieden.

Een blik op de daken van de gebouwen van het Wetenschapspark toont dat daar nog voldoende ruimte is om zonnepanelen te plaatsen, zonder dat ze daarvoor ergens anders extra ruimte in beslag moeten nemen.

Vlaanderen gezakt voor Europees examen

Het was één van de krantenkoppen na de publicatie van het Natuurrapport 2020 van Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, waarbij aan de hand van meer dan 150 indicatoren de toestand van de Vlaamse biodiversiteit in beeld en in cijfers werd

gebracht.

Enkele blikvangers in de teksten: De natuur die er nog is, is erg versnipperd. De Vlaamse natuur wordt overspoeld door een overdaad aan voedingsstoffen en vervuiling. De klimaatverandering en de komst van invasieve uitheemse soorten brengt de natuur verder uit balans. Meer dan een kwart van de totale natuurlijke oppervlakte is verdeeld over gebieden kleiner dan 10 hectare. Bijna 90 procent van de natuurclusters is amper 1 hectare groot.

De koppen in de kwaliteitskranten logen er ook niet om, met als voorbeelden:

Vlaanderen is gezakt voor Europees examen (De Standaard), Vlaanderen gebuisd voor 5,5 van de 6 Europese doelstellingen (VRT NWS), voor de Vlaamse natuur staan alle knipperlichten op rood (De Morgen). En ook voor Natuurpunt is de bodem nu echt wel bereikt.

Aanbevelingen om het tij te keren...

In het rapport doet het INBO ook enkele aanbevelingen voor een herstelplan voor de Vlaamse natuur. Onder meer een halt toeroepen aan het verlies aan open ruimte, en een steun aan landbouwers, die willen overstappen naar een rol als landschapsbeheerder.

Een andere conclusie zou kunnen zijn, dat we voortaan met z'n allen aan hetzelfde zeel zouden trekken, samen met Vlaamse, provinciale en gemeentelijke overheden en organisaties zoals Natuurpunt.

Het is dan ook bijzonder inriest dat deze overheden het soms nodig vinden, om op die laatste brokjes natuur die ons nog resten, met name op open waters en plassen parken van zonnepanelen te plaatsen.

Bijzonder wrang is ook dat inventarisatie en monitoring bij géén enkel van deze projecten voorzien is.

Kennisopbouw, nochtans een fundamenteel onderdeel van proefopzetten, en noodzakelijk om tot een goed regelgevend kader te komen gebeurt dus nog niet.

Bedreiging voor watervogels en het onderwaterleven

Als vrijwilligers van Natuurpunt onderschrijven we volop de noodzaak van de energietransitie naar duurzame energie, maar vinden dat natuur en open waters daarbij gespaard moeten worden. Omdat hiermee grote oppervlakten aan geschikt leefgebied voor beschermde en soms

ook bedreigde watervogels dreigen te verdwijnen. Het Natuurrapport 2020 van het INBO dat begin december werd gepubliceerd spreekt immers keiharde taal. De Vlaamse natuur en biodiversiteit staan onder zware druk, onze natuurgebieden zijn te klein en vormen eilandjes in een zee van bebouwing, infrastructuur en intensief landbouwgebruik.

En de Corona-crisis, waarmee we nu al meer dan een jaar lang geconfronteerd worden deed er nog een flinke schep bovenop. Op sommige plaatsen wordt de natuur momenteel kapot gewandeld.

De vijvers van het Wetenschapspark grenzen aan het natuurgebied Walenhoek en aan de vijvers van de kleiputten van Niel en vormen daarmee samen een geschikt leefgebied voor broedende, pleisterende en overwinterende soorten. Drijvende zonnepanelen nemen niet enkel veel ruimte in beslag, ook over het schadelijk effect op het onderwaterleven is weinig bekend, feit is dat dergelijke parken licht wegnemen, en dus een invloed hebben op het onderwaterleven, en de voedselvoorziening van allerlei dieren.

Het is dan ook een zorgelijke evolutie dat het plaatsen van zonnepanelen op open waters en plassen steeds vaker wordt beschouwd als een serieuze mogelijkheid om energie op te wekken.

Verstoring van watervogels

Anderzijds gaat de plaatsing van een zonnepanelenpark op open waters mogelijk tot gevolg hebben, dat ze gaan uitgroeien tot een rustplaats voor bepaalde vogels, zoals meeuwen en aalscholvers. Waarbij vooral kokmeeuwen in grote aantallen aanwezig kunnen zijn. Dit kan tot gevolg hebben dat de panelen sterk vervuild worden door de vogelpoep van deze soorten, vogelpoep die zeer corrosief is.

Waardoor het rendement zal afnemen en er mogelijk schade zal zijn aan de alumini-

Kokmeeuw – foto: Fons Van den heuvel

umstructuur van de zonnepanelen. En er dus mogelijk naar oplossingen zal gezocht worden met bepaalde afschrikmethoden. Of naar methoden voor het reinigen van de panelen, wat mogelijk ook een gevolg zal hebben op vogels op de rest van de plas, en vogels in de buurtplassen.

Duurzame energie-opwekking mag niet ten koste gaan van natuur!

Naast de klimaatcrisis kampen we immers ook met een biodiversiteitscrisis. We moeten daarom zeer voorzichtig omgaan met de natuurgebieden die er nog zijn. Deze hebben veelal een beschermde juridische status als Natura 2000-gebied. Natuurgebieden moeten dan ook ontzien worden bij het plaatsen van zonnepanelen. De energietransitie als antwoord op de klimaatcrisis mag de natuur niet nog verder in het nauw drijven. Natuur is immers ook een onmisbare bondgenoot in de klimaatcrisis. De klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis moeten gezamenlijk worden aangepakt.

Agentschap Natuur en Bos geeft ongunstig advies

Inmiddels heeft het ANB in het kader van de Omgevingsvergunning project vijver Wetenschapspark een ongunstig advies afgeleverd. Volgens dat advies kan het project een effect hebben op de aanwezige vegetatie. De vijvers van het Wetenschapspark zijn oude kleiputten die op de biologische waarderingskaart worden aangeduid als moerassen en waterrijke gebieden en waar de aanvrager een natuurtoets dient uit te werken. Dit houdt in dat aanvrager de nodige maatregelen voor herstel en ontwikkeling van habitats en ecosystemen dient te onderzoeken. De vijvers van het Wetenschapspark zijn in de INBO Risicoatlas aangeduid als pleistergebied voor kuifeend en locatie voor bijzondere broedvogels, zoals het woudaapje. De vergunningsaanvraag is niet in die mate uitgewerkt dat kan nagegaan worden wat de effecten op avifauna zijn en die effecten dienen dus verder onderzocht te worden.

tekst: Erik De Keersmaecker

Leve onze leden!

2020 was een jaar dat voor altijd in de herinnering zal blijven hangen. Met leuke en minder leuke herinneringen, waarbij heel veel mensen ook het belang gingen inzien van hun omgeving, van de natuur dichtbij in hun eigen tuin, of van het landschap en de natuur in hun omgeving of soms iets verder weg.

Dat leidde spontaan zelfs tot een grote toename van het aantal leden voor Natuurpunt. Sommige leden schreven ons zelfs een bericht met waardering voor het vele werk dat vrijwilligers van Natuurpunt doen. Dat doet uiteraard veel deugd. Vier leden vroegen we waarom ze lid werden en zijn van Natuurpunt.

Wat ze doen voor de natuur of hoe ze genieten van de natuur in hun omgeving of verder weg.

Frie Claes uit Reet

Ezechiël en Odin, oogappels van Frie in de tuin

Ik ben al heel lang lid van Natuurpunt en al weet ik niet meer hoe het begon, ik weet wel waarom. Ik ben graag buiten. En hoewel ik mijn veelzijdige kantoorjob meestal graag en met veel toewijding heb gedaan vond ik het binnen zitten niet tof. Dus vrije tijd was en is buiten zijn voor mij. Langs al mijn favoriete plekjes in de Rupelstreek kom ik wel een bord van Natuurpunt tegen.

Maak ik me zorgen over de toekomst van de kleiputten, de bestemming van de oude elektriciteitscentrale, de milieuvriendelijke bouwstijl van nieuwe projecten, dan stel ik vast dat ook Natuurpunt zich daar om bekommert. Ik ben niet de meest groene en zeker niet de beste leerling uit de milieuklas maar ik doe mijn best. In onze tuin wordt alles gerecycleerd: verhakkeld snoeihout en herfstbladeren belanden terug onder de vele vogelvriendelijke struiken. Het gazon wordt gemaaid

door een stille robotmaaier en het korte maaisel blijft gewoon liggen. Geen mest, geen vergif. Wel een voederplaats voor vogels, netjes met noten en potjes pinda-kaas à volonté.

Veel kijkplezier als beloning want vogels maken ons blij. In de herfst weet ik de mooiste vliegenzwammen staan en als ik met de fiets met mijn 2 kleine oogappels halt hou en ze zingen spontaan het lied van kabouter Pinnenmuts of ik vertel ze dat de Walenhoek 's avonds het Toverbos wordt als de zon op de plassen schijnt dan hoop ik dat ze zullen deel uitmaken van een generatie natuurredders zoals Natuurpunt.

Marleen Paelinckx uit Schelle

Ik ben sinds april 2014 lid van Natuurpunt. Mijn fascinatie voor de natuur en dierenwereld is mede toe te schrijven aan mijne thuis. Een kleine anekdote uit mijn jeugd: het gebeurde dat een lammetje werd verstoten door de ooi. Ik, als jong meisje, mocht dan dat pril beestje met de fles grootbrengen. Het diertje werd zo vertrouwd aan me dat het me steeds volgde.

En wat zeker een rol heeft gespeeld: mijn vader had exotische fruit etende vogels. Ook daar droeg ik mijn steentje bij aan de verzorging. Je kan dus zeggen dat de liefde voor fauna daar ontstaan is.

Mijn lievelingsdieren zijn reeën, roofvogels, vlinders en het guitige eekhoortje. Telkens genieten als ik hiervan exemplaren kan spotten. Daarom probeer ik zoveel mogelijk wandelingen in de vrije natuur te maken met de camera in aanslag. Deze activiteiten gaan door in het natuurgebied Kelderijle en aan de Vliet te Schelle; en op het Noordelijk eiland in Wintam. Maar veruit de meeste hebben plaats op 't Graafschap van Bornem. Waarna ik de opgemerkte dieren noteer op www.waarnemingen.be.

Waar ik ook al enkele jaren aan meewerk is het project van vlinderstichting Dagvlinders Durme- en Scheldegebied:

De tuin van Marleen

zie : <http://www.phegea.org/Dagvlinders/Projecten.htm>.

Hiervoor tel ik, van in de lente tot de herfst, enkele halve dagen per maand het aantal dagvlinders en de soort waartoe ze behoren. Dit in een tuinmeetnet aan de Oude Schelde. Wat me vol verwondering doet staan voor deze opvallende insecten. Welke mooie exemplaren daaronder te vinden zijn: ongelooflijk !

Natuurlijk zijn in de tuin verschillende voeder- en nestplaatsen voor tuinvogels. Ook werden er waardplanten voor vlinders aangeplant. Om elk jaar mee te kunnen doen aan de tuinvogels- en vlindertellingen!

Er is ook een waterpartij met planten om libellen, juffers en kikkers aan te trekken. Geregeld komt er al eens een egel op bezoek of andere kleine zoogdieren. Wat een voorrecht om al die prachtige dieren te mogen aanschouwen! Hoop nog vele jaren met deze leuke activiteiten te kunnen doorgaan in onze toch zo prachtige en rustgevende natuur.

Carl Van Deuren en Marleen Ceulemans uit Rumst

Carl en Marleen

Mijn echtgenote en ik zijn al meer dan 20 jaar lid van Natuurpunt en we zijn fervente natuurliefhebbers.

De bijzondere fauna en flora van de 7 continenten hebben we reeds gedeeltelijk op de gevoelige plaat vastgelegd en we zijn er nog altijd mee bezig. In onze tuin in de Hoveniersstraat in Rumst proberen we de biodiversiteit op te krikken. Insectenhôtels, waaronder een extra large, vijvers in ecologisch evenwicht, nestkasten, hommelkasten en nectarplanten leveren op hun beurt efficiënte bijdragen.

In februari-maart kon je me 's avonds, gewapend met een zaklamp, emmer en notitiematerieel, aantreffen in de Doornlaarlei om amfibieën zoals padden, kikkers en salamanders veilig over de straat te helpen tijdens de paddenoverzetactie van Natuurpunt.

In mei staat Marleen 's morgens extra vroeg op om het uitsluipen van de libellenlarven te observeren. Determinatie gebeurt nadien aan de hand van de resterende larvenhuidjes. Tijdens de rest van het jaar is het genieten van de rijke biodiversiteit in de tuin, geregeld het Rupelblad lezen in mijn hangmat en de gecreëerde biotopen in stand houden.

Kris en Koen

Kris Vangerven en partner Koen uit Terhagen

Begin februari zag ik Erik in de sneeuw en vrieskou vogels tellen. Ik riep dat hij na Corona vanop ons terras met een kop koffie mag komen tellen. Een week later kreeg ik een mail met de vraag om een stukje te schrijven voor deze nieuwe rubriek. Daar ging ik met plezier op in.

Ik ben Kris Vangerven en woon al 30 jaar in de Rupelstreek. Ik weet niet hoe en wanneer ik lid ben geworden van Natuurpunt, maar dat is al heel lang geleden. In al die jaren volgde ik verschillende cursussen: paddenstoelen, Natuurverkenner, een heel jaar Vogels kijken, planten determineren ... Ik heb geen bepaalde voorkeur.

Mijn vader was een verwoed vogelkijker. Toen hij vijf jaar geleden op 84-jarige leef-

tijd overleed, erfde ik zijn verrekijker, een op het eerste zicht versleten Zeiss. Na een grondige revisie door Zeiss is het opnieuw een topexemplaar.

Vorig jaar kocht ik met mijn partner Koen een appartement op de Rupeldijk in Terhagen aan de oude schoorsteen van de steenbakkerij Heylen. Het eerste wat ik verhuisde was de verrekijker. Die kreeg een plaats vlakbij het raam klaar om vast te nemen zodra er iets interessants voorbijvloog of -zwom.

Op zondagmorgen 24 januari keek Koen door het raam en zag iets in het water zwemmen dat niet op een eend leek. Met mijn verrekijker zag ik direct dat het een bever was!

Koen verwittigde de burens via de WhatsApp-groep en enkele seconden later zagen we met z'n vijven vanop onze terrassen de bever naar de overkant zwemmen. Enkele keren konden we zijn stevige staart boven water zien. Terwijl hij aan de overkant richting Klein-Willebroek zwom hebben we hem nog een tijdje kunnen waarnemen tot hij uit het zicht verdween. Ik had al sporen gezien, maar nog nooit een bever zelf. Het maakte heel onze dag goed. Een paar dagen later kon ik voor de tweede keer op dezelfde plaats een zeehond spotten.

We kijken uit naar de realisatie van een nieuw gecontroleerd overstromingsgebied aan de overkant in de Bovenzanden. Dan wordt het misschien tijd voor een telescoop aan het raam.

tekst en foto's: Erik De Keersmaecker

Insectenhôtels in de tuin

Vrijwilligers Natuurpunt werken aan het natuurbeheer in Walenhoek

Onder impuls van Werkgroep Natuur in de Buurt, een beheerwerkgroep van de toenmalige Belgische Natuur- en Vogelreservaten (BNVR), nu Natuurpunt werd in 1984 op enkele percelen die eigendom zijn van gemeente Niel het natuurbeheer opgestart in het natuurgebied Walenhoek.

Eén van de belangrijkste streefdoelen was en is nog steeds het bewaren en beheren van open plekken in het pioniersbos. Die open plekken worden jaarlijks gemaaid en zo bieden ze een grote variatie aan een meer lichtminnende vegetatie, met onder meer de wondermooie bosorchis. Eén van de grote troeven van Walenhoek is immers de talrijke aanwezigheid van bosorchissen op de gemaaide weilandjes en de aanblik van zo'n veld orchideeën is elk jaar opnieuw een sterke stimulans om de handen uit de mouwen te steken.

Maaien alleen is echter niet voldoende. Om te vermijden dat die percelen dichtgroeien moet het struweel aan de randen ook gekapt worden, en omgewaaide bomen moeten eveneens verwijderd worden. Allemaal taken die de voorbije winter door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek werden uitgevoerd.

In de periode van 1984 tot nu waren achtereenvolgens: Guido Van de Weyer, Frank Van der Velde en Carine Wils de belangrijkste kartrekkers, samen met vele andere vrijwilligers.

Vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek aan het werk in Walenhoek
foto: Erik De Keersmaecker

Meer info over het natuurbeheer in Walenhoek: Carine Wils: 0486/105.080 of info@natuurpuntrupelstreek.be

Glotten aan de kant – nieuwe takken op het takkeneiland

Noordelijk eiland

Dinsdag 23 februari was het alle hens aan dek voor enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Dankzij de overvloedige regen in januari en februari stond het waterpeil op de grootste plas van het Noordelijk eiland voldoende hoog om makkelijk te kunnen varen.

Op de werkplanning stonden 2 opdrachten, enerzijds het aan de oever brengen van 2 visdiefvloten en anderzijds de verdere opbouw van het takkeneiland met wilgentakken, zodat het eiland kan uitgroeien tot een dichter wilgenstruweel en zo hopelijk op termijn ook een broedplaats voor lepelaars.

Het jaarlijks onderhoud van de nestvloten is absoluut noodzakelijk. Na de broedperiode worden de vloten door aalscholvers, eenden en meeuwen gebruikt als rustplaats en het resultaat is een dikke laag vogelpoep.

Tot begin mei blijven beide vloten aan de kant liggen, van die periode maken we gebruik om ze te reinigen en zo nodig te herstellen. Het Corona-verhaal waardoor we vorig jaar genoodzaakt waren om het terugplaatsen van de vloten uit te stellen tot in mei, bleek een meevaller. Op dat moment waren de visdiefjes terug vanuit hun overwinteringsgebieden in West-Afrika.

Het resultaat was 10 broedpaartjes visdiefjes op de nestvloten. Dit jaar hopen we het nog beter te doen, door beide vloten aan elkaar te monteren zodat er een grotere broedvlakte ontstaat.

Vorig jaar zijn we ook gestart met het aanbrengen van lange wilgentakken omheen het takkeneiland, op die manier willen we het graag zien evolueren tot een wilgeneiland en zo tot een veilige broedplaats voor kokmeeuwen, en hopelijk ook voor lepelaars. In augustus vorig jaar vertoefde er voor het eerst een groep lepelaars op het takkeneiland en hopelijk herhaalt dat tafereel zich dit jaar. Omheen het takkeneiland werden een 30-tal lange wilgentakken met de uiteinden in de bodem geduwd en vastgebonden aan het takkeneiland. Over enkele weken keren de lepelaars terug vanuit de overwinteringsgebieden in Zuid-Europa en Noord-Afrika en het zou fantastisch zijn, als we er dit jaar een gemengde kolonie lepelaars en kokmeeuwen mochten verwelkomen. Uit ervaringen in Nederlandse

Glotten aan de kant – foto: Erik De Keersmaecker

Nieuwe voorraad wilgentakken op het takkeneiland – Steven Roels

kolonies blijkt dat lepelaars graag tussen kokmeeuwen broeden. Kokmeeuwen beschermen de kolonie tegen vliegende predatoren, zoals blauwe reigers en kleine mantelmeeuwen.

Elke dag opnieuw aan de slag voor meer en betere natuur

Opruimen omgewaaide bomen in het Bos N – foto: Jan Belmans

Corona or not corona, de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek laten er geen gras over groeien. Nauwelijks enkele maanden ver in het nieuwe jaar werd er reeds een indrukwekkend takenlijstje afgewerkt. Zo werd er onder meer gewerkt in het Bos N in gemeente Boom voor het opruimen van omgewaaide bomen.

Enkele dagen met felle winden staan steeds garant voor omgewaaide bomen in het Bos N, zoals eind vorig jaar toen Storm Bella over de Lage Landen trok. Elke keer opnieuw staan onze vrijwilligers klaar om de omgewaaide bomen, die op wandelpaden zijn terechtgekomen op te ruimen. Zodat wandelaars en natuurliefhebbers er zonder hinder kunnen wandelen en van de natuur van Bos N kunnen genieten.

Sinds 2008 wordt Bos N beheerd door Natuurpunt. Momenteel bestaat de vegetatie in Bos N voornamelijk uit berken, die meteen nadat de vroegere kleiput put N gedempt werd met zand afkomstig van de watersportbaan Hazewinkel Bos N het gebied hebben gekoloniseerd en nu stilaan afsterven of omwaaien om plaats te maken voor bomen zoals zomereiken, esdoorns en lijsterbessen.

Natuurinclusieve Rupelkerken

Kerken en andere oude gebouwen bieden unieke kansen voor gebouwbewonende vogels en vleermuizen.

Dakkapellen en stellinggaten bieden immers mogelijkheden om er nestkasten in of achter te plaatsen, of ingericht te worden als nestplaats. In een dakkapel in een kerktoeren kan relatief makkelijk een nestkast ingebouwd worden, en dan vooral voor torenvalk en slechtvalk.

Dakkapellen van kerkzolders zijn dan weer uitermate geschikt om ingericht te worden als in- en uitvliegopening voor enkele vleermuissoorten, die tijdens de lente- en zomermaanden graag in droge zolders verblijven. Voor de vrouwtjes van soorten zoals grootoorvleermuis, laatvlieger, ingekorven vleermuis en baardvleermuis zijn kerkzolders trouwens de toplocaties als kraamkolonie. Belangrijk om weten is dat vleermuizen geen schade aan de structuur van gebouwen aanbrengen, ze knagen nergens aan, en de strontjes die ze uitpoepen zijn kurkdroog. De zolder van de Nielse parochiekerk werd ingericht als kraamkolonie voor een grote groep laatvliegers. Op de kerkzolders van Boom en Rumst wonen eveneens vleermuizen. In de kerkzolder van Boom laatvliegers en in de kerkzolder van Rumst grootoorvleermuis, laatvlieger en baardvleermuis.

Stellinggaten kunnen ook ingericht worden als nestplaats voor gierzwaluwen en achter een stellinggat kan een nestkast voor kerkuil geplaatst worden. Met uitzondering van de Nielse parochiekerk en de kerk in de wijk Bosstraat staan er in alle Rupelkerken nestkasten voor kerkuilen.

De H.Hartkerk langs de A12 in Boom is

de toplocatie voor gierzwaluwen in de Rupelstreek. Op een warme lente- of zomerdag vliegen ze er met 10-tallen rond de kerktoeren. Aan de noordgevel van de kerk en achter de muurgangen van de 4 torenuurwerken werden nestkasten voor gierzwaluwen geplaatst.

Stellinggaten in de kerk aan de markt in Boom, de H.Familiekerk in Schelle en de Sint-Pieterskerk in Rumst werden eveneens ingericht als broedplaats voor gierzwaluwen. Aan de westgevel van de kerk van Terhagen hangen 2 rijen gierzwaluwnestkasten.

In een zijzolder van de Rumstse Sint-Pieterskerk staat al sinds 2002 een nest-

kast voor kerkuil en de voorbije weken werd er gewerkt om in een dakkapel een nestkast te bouwen, waar torenvalk en zelfs slechtvalk welkom zijn. De nestkast staat in de richting van de Nete en biedt een fantastisch zicht op de samenvloeiing van Nete en Dijle, op het natuurgebied Oude Nete-arm en het nieuwe overstroomingsgebied van het Battenbroek. In een hoogspanningsmast in het Battenbroek vertoeft regelmatig een slechtvalk en jagende torenvalken worden er eveneens regelmatig opgemerkt. We kijken dus uit naar het moment dat één van beide valkensoorten de nestkast ontdekt.

Controle gierzwaluwnestkast achter muurgang torenuurwerk H.Hartkerk Boom na de broedperiode
foto: Erik De Keersmaecker

Ontdek de natuur in Boom en Terhagen

Deze wandeltip leidt je langs enkele verrassende gebieden in het hart van de Rupelstreek: Het Provinciaal Recreatiedomein de Schorre, Bos N, het Gemeentepark Boom, de Kleine Steylen, de oude kleiputten Boom/Terhagen, het natuurgebied Kleiputten Terhagen en uiteraard de rivier de Rupel. Wie Rupelstreek zegt, denkt automatisch aan steenbakkerijen, maar er was veel meer. Scheepsbouw en allerlei aanverwante nijverheden bloeiden eveneens in die periode. En samen met de steenbakkerijen, zijn ze praktisch allemaal verdwenen. Mits Corona niet langer roet in het eten strooit, kan je eventueel achteraf het Nautisch Bezoekerscentrum bezoeken, de sleutel kan je afhalen in Eetcafé 't Steencaycken. Je kan er het verleden van de streek herbeleven bij een prachtige tentoonstelling en je kan er ook de film: De Rupel...opnieuw een natuurmonument bekijken.

1. Vooraleer je de Rupeldijk opwandelt, kan je al enkele infoborden bekijken, onder meer een infobord waarop de rivier en de visvangst van eertijds worden voorgesteld. Watervervuiling betekende echter de doodsteek voor de visserij. Gelukkig is het tij nu gekeerd en momenteel zwemmen er opnieuw een 30-tal soorten vissen in de Rupel, met daarbij ook de legendarische meivissen of finten, die in april en mei massaal vanuit de Noordzee de getijdenrivieren opzwellen om er te paaien. Gelokt door deze voedselrijkdom zijn grijze en gewone zeehond en zelfs bruinvis geen ongewone gasten meer in de rivier.

2. Het provinciaal Recreatiedomein de Schorre is ondertussen wereldberoemd door het muziekfestival Tomorrowland. Sinds de zomer van 2014 kan de Schorre ook pronken met een heus kunstwerk: "One World by the people of tomorrow" van Arne Quinze en met een leger reuzegrote trollen. Vanaf de houten brug heb je een mooi zicht op de vijvers van de Schorre. Naast Canadese gans, Nijlgans en boeregans kan je er ook enkele eendensoorten en meerkoeten bekijken. Kuifeenden kan je het makkelijkst herkennen, de mannetjes hebben immers een mooi zwart/wit verenpakje.

3. Ondertussen ben je in Bos N, een gedempte kleigroeve die voorbestemd was als woonuitbreidingsgebied. Acties van de plaatselijke Werkgroep: "Bomen in Boom" zorgden ervoor dat het Boomse gemeentebestuur in 1998 besliste om Put N grotendeels om te vormen tot natuurgebied. Put N werd Bos N en sinds 2008 is het beheer van het 4,5 ha groot gebied in handen van Natuurpunt. Plaatselijke vrijwilligers van Natuurpunt werken aan het onderhoud van de wandelpaden en de infoborden. In de luwte van een houtkant werd een bijenhotel geplaatst.

4. Hoge beuken verwelkomen je in het gemeentepark van Boom. Boomklever, boomkruiper en grote bonte specht zijn er vaste bewoners. Iets dieper in het park

kom je aan de Bosbeek, de levensader van het park. Wilde eend, waterhoen en meerkoet laten er zich makkelijk bekijken. Holle bomen in het park zijn prima woonplaatsen voor watervleermuizen. Bij valavond jagen water- en baardvleermuizen in de centrale gracht van het park.

5. De Kleine Steylen is een kleinschalig landschap, dat gevrijwaard werd van kleiontginning. Grachten, bomenrijen, hagen, houtkanten en poelen kleuren nu het landschap. Natuurpunt plaatste hier met succes nestkasten voor torenvalken, steenuilen en kerkuilen. In de paardenstallen van de manege woont een kolonie boerenzwaluwen. Aan de oude watertoren ga je rechtsaf in de Nachtegaalstraat en aan het hekwerk links, daar volg je het wandelpad in de richting van het Keibrekerspadij.

Steenuil – foto: Luc Meert

6. Een zigzaghek geeft je toegang tot het natuurgebied Kleiputten Terhagen. Eind 2016 werd dit 31ha groot natuurgebied aangekocht door Natuurpunt. Vanaf hier kan je een heen en weer wandeling maken tot bij het kijkpunt IJsvogel. Vanaf het dakterras heb je een prachtig zicht op de plassen van het natuurgebied, eventueel kan je hier enige tijd vertoeven en je gedachten laten wegdwalen of mijmeren over de dingen des levens. Op de helling leidt het pad verder tot een kijkpunt, met een zicht op een oude kleiput, eigendom van Steenbakkerijen Wienerberger. In de steile wand van deze kleiput woonde vorig jaar één van de grootste kolonies oeverzwaluwen in de Kleiputten Terhagen, met ongeveer 200 getelde nesten

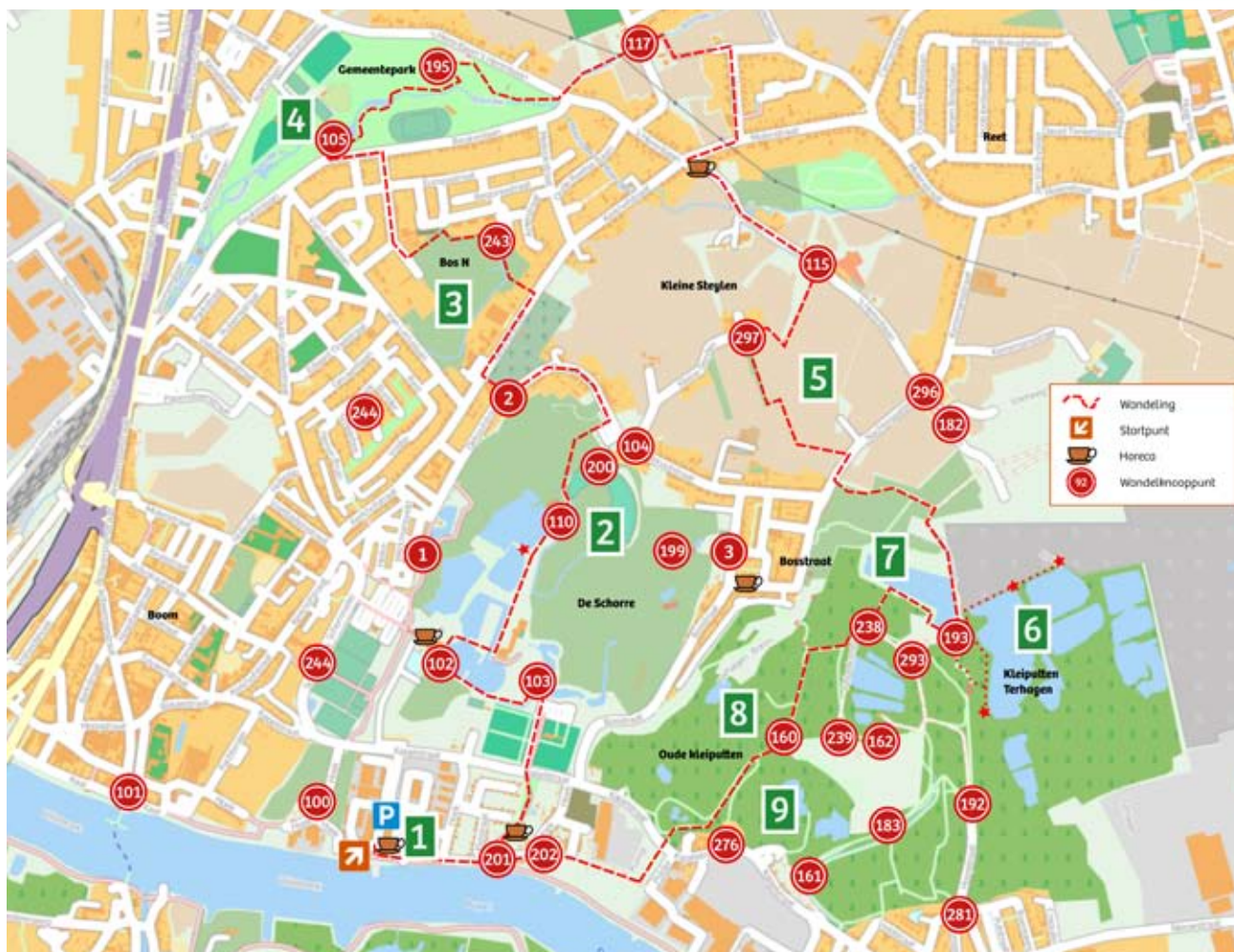

Kolonie oeverzwaluwen in steilwand oude kleiput Wienerberger – foto: Erik De Keersmaecker

één van de grootste Vlaamse kolonies. Bij gebrek aan natuurlijke oeverwanden is de soort elk jaar opnieuw afhankelijk van tijdelijke wanden, in de Rupelstreek voornamelijk steile wanden van oude of nieuw gegraven kleiputten.

7. Terug op het Keibrekerspadij kijk je naar een oude baggerput, met achteraan de aanzet van een rietmoeras en een oude bagger. In deze baggerput vonden we tijdens de lente van 2011 de eerste kamsalamanders in onze fuiken, een heus hoera-moment. Meteen na de aankoop van het natuurgebied Kleiputten Terhagen door Natuurpunt werd er gewerkt aan het geschikt maken voor grachten en poelen van deze door Europa beschermde amfibieënsoort.

8. Je wandeling loopt nu door de oude kleiputten tussen de wijk Bosstraat in Boom en de oude Hoogstraat in Terhagen. Een gebied dat in 1999 grotendeels werd ingekleurd als golfsterrein. Nu, meer dan 20 jaar later biedt de noodzakelijke sanering van 2 oude stortplaatsen in het gebied, een asbeststort tegen de zuidoostflank van de wijk Bosstraat en een huisvuilstort centraal in het gebied een unieke kans om het golfspook er definitief weg te jagen door een gewestplanwijziging, het gebied voor altijd een natuurtoekomst te geven en er meteen één van de grootste natuurontwikkelingsprojecten van Vlaanderen aan te koppelen.

9. Boven een tunnel, sta je op een stuk historisch erfgoed. Op het hoogtepunt van de klei ontginningen telde de Rupelstreek maar liefst 50 dergelijke tunnels. Naarmate de kleiafgraving vanaf de Rupel opschoof naar het noorden, vormden hoger gelegen straten en steegjes een hindernis en dienden ze ondertunneld te worden, om het vervoer van de klei van de kleiput naar de steenfabriek mogelijk te maken. Tussen de hoogopgeschoten wilgen kan je de oude fabrieksschouw van steenbakkerij Landuyt ontwaren en kijk je naar één van de mooiste natuurhoekjes van de oude kleiputten. Dit gebied wordt grotendeels bewaard in de huidige toestand en de vernatting wordt zelfs nog versterkt nu het gebied samen met 43 andere gebieden in Vlaanderen geselecteerd werd in het kader van het project Blue Deal van minister Demir dat eind 2020 gelanceerd werd.

Wandelbrochure: Steenbakkerstunnels herondekt!

De Rupelstreek telt meer dan 50 tunnels onder de verbindingswegen. Het zijn unieke relictten uit het steenbakkerijverleden. Door de tunnels werden klei en gedroogde bakstenen vervoerd met paard en kar of met kleine locomotiefjes tussen de kleiputten, de machinehallen en de ovens langs de Rupel.

Van vele tunnels zijn bovengronds nog de muurtjes bewaard langsheen de weg. Ze zijn eerder onopvallend maar wel zo uniek in het landschap dat deze wandeling ze graag in de kijker zet. Onderweg biedt de brochure ook een beeld van de 400 jaar steenbakkerijverleden die de Rupelstreek, het landschap en zijn bewoners getekend heeft.

De Wandelbrochure kan afgehaald worden in de gemeentehuizen van gemeenten Boom, Niel en Rumst, in het kantoor van Toerisme Rupelstreek, in Natuur.huis de Paardenstal en bij Regionaal Landschap Rivierenland.

Lengte wandeling: 11 km

Start

Nautisch Bezoekerscentrum Rupel, Hoek 76 Boom

Toegankelijkheid

Het natuurgebied Kleiputten Terhagen is niet toegankelijk voor wandelaars met honden, ook niet aan de leiband. De rest van de route zijn wandelaars met honden wel welkom, wel steeds met hun dier aan de leiband.

Openbaar vervoer

De Lijn: lijn 500 : halte Kapelstraat Boom

Parking

Parking aan Nautisch bezoekerscentrum Rupel

Eten en drinken

Eetcafé 't Steencaycken, Hoek 76, Boom
't Melkhuisje, park van Boom
Brasserie De Schorre, Schommelei 1, Boom

Bronnen :

- Door de natuur gevormd en door de mens geboetseerd – De Kleigroeven van de Rupelstreek – Rudolf Bak
- Wandelbrochure: Steenbakkerstunnels herondekt

Ouderwetse winterprik zorgt voor groter aantal watervogels op de Rupel

Inmiddels al 13 jaar lang worden maandelijks van oktober tot maart de overwinterende watervogels langs de Rupel tussen de brug in Boom en de samenvloeiing van de Dijle en de Nete in Rumst geteld. Deze tellingen worden telkens uitgevoerd met laag water, en er wordt geteld langs beide oevers van de rivier.

Met een verrekijker en een telescoop wordt de oever aan de overkant van de rivier afgespeurd, de soorten en aantallen per soort worden netjes genoteerd en daarna ingegeven in de Databank Watervogels van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) van de Vlaamse Overheid.

Deze tellingen dragen bij tot een beter ecologisch inzicht en het functioneren van het Schelde-estuarium, waarvan de Rupel deel uitmaakt. Zo merken we dat het aantal watervogels omstreeks 2010 het hoogst was en dat er sindsdien een daling is, en dat we sommige soorten zelfs niet meer zien.

Het hoogste aantal watervogels werd geteld in januari 2009, met meer dan 4.000 vogels. Sindsdien werd een stelselmatige daling vastgesteld, met vorige winter nog een maximum aantal van 866 vogels.

De stevige winterprik waarmee we tijdens de week van 7 tot 14 februari geconfronteerd werden viel samen met de maandelijkse telling en dat leverde op zaterdag 13 februari een totaal op van 1.490 watervogels, met daarbij enkele soorten, zoals bonte strandloper en tafeleend, soorten die reeds lang niet meer gespot werden langs de oevers van de Rupel.

De soort waar echter het meest naar uitgekeken werd, is de pijlstaart, waarvan er 140 exemplaren geteld werden en dat is een behoorlijk aantal. De laatste winters werden in gans Vlaanderen ongeveer 700 overwinterende pijlstaarten geteld. Met hun lange nek en lange staartpennen zijn pijlstaarten de meest elegante en sierlijkste eenden in de Lage Landen. De West-Europese populatie van overwinterende pijlstaarten wordt op ongeveer 60.000 exemplaren geschat. In januari 2009 waren er 767 pijlstaarten aanwezig op de Rupel, dat betekende dat op dat moment meer dan 1% van de West-Europese populatie van deze eendensoort de Rupel uitkoos om te overwinteren. Midden maart verlaten ze de Lage Landen en vertrekken ze naar de broedgebieden in Siberië, Opmerkelijk was ook het hoge aantal krakeenden, waarvan er 150 exemplaren geteld werden. In tegenstelling tot andere eendensoorten, kan je krakeenden soms met honderden samen grazend in weilanden aantreffen, onder meer in de weilanden langs de Broeklei in Niel, met 190 vogels op 11 januari 2021.

Het hoogste aantal krakeenden, ooit geteld op de Rupel waren 198 exemplaren tijdens de winter 2010/2011. Op het eerste gezicht lijkt de krakeend een saaie, grijsbruine eend, maar als je goed kijkt kan je zien hoe mooi de golflijnen en schubben bij de mannetjes krakeend wel zijn. Vrouwtjes krakeenden lijken op vrouwtjes wilde eend. Het verschil zit 'm in de oranje rand langs de snavel en de witte vlek op de vleugel.

Over schoonheid en mooi zijn kan je discussiëren, feit is dat wintertalingen zeker meedingen naar het hoogste schavotje. Ze zijn niet enkel bijzonder mooi, ze zijn het kleinst en maken ook het meeste kabaal. En doorgaans zijn ze ook het talrijkst. Al zijn ook hun aantallen flink geslonken, bij de start van de tellingen tijdens de winter van 2008/2009 telden we tijdens de telling van december 2008 nog 1.604 wintertalingen.

Jaar na jaar slonken de aantallen tot enkele honderden vogels, met nu een opflakking tot 316 exemplaren.

En daarmee staan ze nu op plaats 2 als talrijkste overwinteraar op de Rupel, op plaats 1 staat immers de wilde eend, met 325 exemplaren. Wilde eenden lijken zo gewoon dat we soms nauwelijks in de gaten hebben dat ook hun aantallen langzaam kleiner worden. Wilde eenden zijn doorgaans standvogels, de verklaring voor de achteruitgang van de soort is niet zo duidelijk. Het hoogste aantal ooit geteld op de Rupel bedraagt 396 exemplaren tijdens de telling winter 2011/2012.

Man pijlstaart – foto: Raymond De Smet

Vrouw en man krakeend – foto: Fons Van den heuvel

Man wintertaling – foto: Fons Van den heuvel

In de bres voor onze zwaluwen, elk jaar opnieuw...

Zelfs mensen die niks met vogels hebben, raken makkelijk gefascineerd door zwaluwen. Vanaf midden maart keren boeren- en oeverzwaluwen terug vanuit de overwinteringsgebieden in Afrika, daarna is het de beurt aan de huiszwaluw en dat is het moment om ze in grote groepen te zien jagen boven open waters, zoals de plassen van het Noordelijk eiland en het Zennegat. Eind april worden de groepen aangevuld met gierzwaluwen, waardoor het zwaluwenlijstje compleet is.

Met een lengte van ongeveer 12 cm is de oeverzwaluw de kleinste zwaluw, die in Vlaanderen voorkomt. Het zijn koloniebroeders die gangen graven in steile oevers of steile zandwanden. De gangen zijn ruim een halve meter diep, met achterin een kleine ruimte voor het nest. Voor de keuze van een broedplaats zijn ze weinig kieskeurig. Een open terrein met een steile, kale wand en de aanwezigheid van vliegende insecten, vooral muggen waarop ze kunnen jagen, is voldoende.

Elk jaar opnieuw en dat al sinds 1995 zetten vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek zich in voor de 4 zwaluwsoorten. Dit doen we onder meer door elk jaar opnieuw op stap te gaan om het aantal nesten te tellen.

Bij boeren-, huis- en oeverzwaluw gaat dat vrij vlot, de meeste broedplaatsen zijn gekend, al is het toch uitkijken, verrassingen zijn immers niet uitgesloten. Vooral bij boerenzwaluwen is het uitkijken naar de paardenstallen die zowat overal in het landschap verschijnen, elke stal is immers een potentiële broedplaats. De broedplaatsen van gierzwaluwen ontdekken is moeilijker, sommige plaatsen zijn ons bekend, voor de rest is het een schatting maken op basis van het aantal vogels, die door straten en pleinen gieren.

Elk jaar opnieuw werken we aan concrete acties om deze prachtige zomervogels te helpen. En dat brengt ons verhaal bij de oeverzwaluw. Oude of nieuwe kleiafgravingen, met loodrechte steile wanden zijn erg in trek als broedplaats. En dat zorgt ervoor dat het elk jaar opnieuw uitkijken is waar de kolonie gevestigd is, zodat er afspraken kunnen gemaakt worden met het bedrijf om de rust tijdens de broedperiode te bewaren.

Oeverzwaluwen in de kanaalzone Rupel/Zeekanaal

Dat er oeverzwaluwen voorkomen in de kanaalzone en bij uitbreiding op het Zuidelijk en Noordelijk eiland is al langer bekend. De omstandigheden zijn er zodanig dat er telkens weer geschikte broedplaatsen voor oeverzwaluwen aanwezig zijn. Ook daar is het dus elk jaar opnieuw uitkijken waar de kolonies gevestigd zijn.

Het topjaar voor de soort was het jaar 2000, met 458 broedpaartjes in een grondstock bij de oude sluis van Wintam. Op dat moment werd daar volop gewerkt aan het bouwrijp maken van een terrein, waar momenteel het bedrijf DHL gevestigd is. Na het verdwijnen van die grondstock kozen de oeverzwaluwen spontaan voor een broedplaats in de meest zuidelijke zandwand, die speciaal voor de soort op het Noordelijk eiland was aangelegd.

Oeverzwaluwen aan zandwand Noordelijk eiland – foto: Raymond De Smet

Elk voorjaar werd de zandwand min of meer recht afgestoken, zodat we er jaarlijks ongeveer 100 broedpaartjes mochten verwelkomen, met 2005 en 2006 als de topjaren, met respectievelijk 170 en 155 broedpaartjes. Maar snel daarna was het echter einde verhaal voor de oeverzwaluw als broedvogel op het Noordelijk eiland. Sindsdien werden praktisch alle nestgangen uitgegraven door de vos, een prachtig roofdier, dat volop zijn come-back maakte in ons landschap en na 2008 was het helemaal gedaan.

Broedwand op dukdalf 27

Bij de pakken blijven zitten was er niet bij en als alternatief voor de verloren broedplaats op het Noordelijk eiland kozen we ervoor om een constructie met 33 nestgangen bovenop dukdalf 27 in de Rupel te monteren. De broedwand werd gebouwd volgens een concept dat in Engeland ontwikkeld werd door The Sand Martin

Trust. Dit model blijkt daar succesvol, het biedt immers stabiliteit en een optimale bescherming tegen roofdieren. Helaas heeft het project op dukdalf 27 voorlopig geen succes.

Kunstwand tegen zandwand Noordelijk eiland

En dus wagen we een nieuwe poging in de zandhoop op het Noordelijk eiland, daarbij gestimuleerd door projecten in Nederland, met een proefopstelling van een wand in watervaste 18 mm dikke betonplex-platen met daarin 38 voorgeboorde gaten. De platen werden zo dicht mogelijk tegen de zandwand geplaatst, en er omheen werd een metalen gaasdraad geplaatst, om predatie te voorkomen. Nu is het afwachten of de oeverzwaluwen de kunstwand ontdekken en als dat zou gebeuren zijn we benieuwd hoe de broedperiode verloopt.

Kunstwand tegen zandhoop op het Noordelijk eiland – foto: Erik De Keersmaecker

Paddenoverzetactie Lage Vosberg/Doornlaarlei haalt al hoge cijfers

In februari en maart trekken gewone padden, salamanders en kikkers massaal naar poelen waar ze zich voort willen planten. Omdat de diertjes daarvoor regelmatig wegen moeten oversteken, worden ze letterlijk een handje geholpen door vrijwilligers.

Kikkers zijn in enkele sprongen een weg over, maar bij gewone padden en salamanders duurt dat veel langer en kunnen ze makkelijker worden platgereden door voorbijrijdende auto's. Als ze eenmaal in het water zijn, wikkelen gewone padden hun eieren in snoeren rond waterplanten en takken. Eén snoer kan wel tweeduizend tot zesduizend eitjes bevatten.

Nu, midden maart staat de teller bij de paddenoverzetactie in de wijk Lage Vosberg in Rumst op 957 gewone padden, 235 kleine watersalamanders, 67 Alpenwatersalamanders, 3 bruine en 3 groene kikkers die dankzij de hulp van de paddenoverzetters veilig de Doornlaarlei en een stukje van de Lage Vosbergstraat overstaken. Een totaal van 1.265 diertjes en daarmee schuift de overzetactie 2021 nu reeds in de Top 4 sinds de start van de paddenoverzetacties in 2010.

De topmomenten voor trekkende padden, salamanders en kikkers waren 20 februari en de ochtend van 21 februari, met 65 diertjes, de avond van 22 februari en de ochtend van 23 februari met 130 diertjes, de avond van 23 februari en de ochtend van 24 februari met 230 diertjes, de avond van 24 februari en de ochtend van 25 februari met 173 diertjes en de avond van 25 februari en de ochtend van 26 februari als absolute topmomenten met 257 diertjes. Daarna ging de paddentrek als gevolg van de lagere temperaturen enige tijd in lockdown. We kijken met spanning uit naar de resultaten van de 2de helft van maart en wellicht zorgt dat voor een plaats in de Top 3, of misschien nog beter.

De paddenoverzetactie in de wijk Lage Vosberg/Doornlaarlei is een initiatief van Natuurpunt Rupelstreek kern Boom/Rumst, het materiaal werd ter beschikking gesteld door Regionaal Landschap Rivierenland en gemeente Rumst ondersteunt de actie door het plaatsen van waarschuwingsborden langs de Doornlaarlei.

Het meeste werk, dat bestaat uit het dagelijks tijdens de vroege voormiddag en vooravond controleren van de emmers werd uitgevoerd door een groep gedreven vrijwilligers, met Ludwig Laureyssens als teamleader.

Af en toe wordt de groep geholpen door enkele enthousiaste helpers, zoals Camille en Nand Van den Broeck uit Hemiksem die op woensdagavond 24 februari gingen helpen en samen met Cathy en Ben de vangst van de avond gingen uitzetten in de nabijgelegen poel.

Camille, Cathy en Nand helpen Ben – foto: David Van den Broeck

Camille en Nand helpen pad de weg over – foto: David Van den Broeck

Mezenkasten in de Helststraat en het Potaardestraatje in Aartselaar

Reeds in februari 2020 zorgde Natuurpunt voor het ophangen van 10 mezenkastjes in de Cleydaellaan (op het stuk tussen de lichten aan de Groenenhoek en de grens met Hemiksem).

Ons doel was tweërlei: uiteraard willen we als Natuurpunters extra nestgelegenheid aanbieden aan de vogels, in dit geval aan kool- en pimpelmezen.

Maar een bijkomend doel was bekomen dat wandelaars en fietsers minder overlast hebben van de eikenprocessierupsen die massaal voorkomen in de zomereiken langs de weg. Bij een minieme windvlaag kunnen de brandharen van deze rupsen immers voor veel ellende zorgen.

Mezen aantrekken in deze zone is een goede zaak: zij zijn namelijk verzot op de rupsen. Een feestmaal voor hen. En ja, al heel snel waren verschillende van de mezenkastjes bewoond.

We plaatsten ook 10 vleermuiskasten met hetzelfde doel. Vleermuizen voeden zich echter niet met de rupsen, maar met de volwassen vlinder. Momenteel hebben we nog geen weet van bewoning in de 10 vleermuiskasten.

Enkele maanden geleden had de gemeente de kans om bij de provincie mezenkasten te bestellen. De 20 bestelde kasten werden kort voor Nieuwjaar geleverd in het gemeentemagazijn. Natuurpunt beloofde

de kasten op te hangen in de Helststraat en het Potaardestraatje (= het kleine paadje tussen Helst en Vluchtenburgstraat). Ook daar staan zomereiken langs de wegrand. Deze hebben we meer dan 20 jaar geleden met schoolkinderen aangeplant.

Einde januari was het zover: bij toch wel bitsige koude, maar wel heel zonnig weer, werden de kastjes door onze Natuurpunters Luk en Ronny opgehangen.

We hopen dat de mezen snel de nieuwe woningen vinden en dat ze zich binnen enige maanden tegoed doen aan de lekkere (voor ons hinderlijke) hapjes.

tekst en foto's : Ria Thys

Bermflora-onderzoek Aartselaar 2020

In 1991 werd reeds een eerste onderzoek van enkele Aartselaarse wegbermen gedaan door de Milieuraad, dit op vraag van de gemeente.

In 1998 en 2005 werd door de toenmalige VMPPA-Aartselaar het onderzoek herhaald. Na 15 jaar - in 2020 - leek het Natuurpunt

Aartselaar opportuun om het onderzoek doorheen de vier seizoenen nogmaals te hernemen om zo de evolutie in kaart te brengen.

Door de Coronatoestanden was in groep inventariseren uitgesloten. Ronny Verelst en Alain Pieters werkten daarom individueel en legden de resultaten daarna samen. Gedurende de lente, de zomer en de herfst werd elke berm minstens 8 keer bezocht en onderzocht.

Alle verzamelde gegevens werden door Ronny in een globaal overzicht verwerkt om te komen tot een totaalplaatje... Ze inventariseerden in totaal ongeveer 9600 meter berm, met een oppervlakte van iets meer dan 26000 m³... Ze vonden ook 283 verschillende plantensoorten !!!

Het resultaat hiervan is een lijvige bundel van 117 bladzijden, waarvan u de titelbladzijde hierbij afgebeeld ziet.

De bundel werd overhandigd aan de gemeentelijke belanghebbende personen.

U kan de volledige bundel raadplegen op onze website www.natuuraartselaar.be of in de bibliotheek.

Brede wespenorchis – foto: Ronny Verelst

Bermflora-onderzoek Aartselaar 2020

Auteur: Ronny Verelst

Waarnemers: Alain Pieters, Ronny Verelst

Geocaching in tijden van Corona

Op onze vakanties en uitstapjes zoeken Ria en ik al een tiental jaren naar geocaches. Alhoewel we er geen hoofddoel van maken, geeft het wel een meerwaarde aan onze tochten. Dikwijls geven die caches wat extra toeristische informatie en brengen ze je op mooie plekjes, die anders aan de aandacht zouden ontsnappen. We weten dat er ook in onze regio verschillende caches verstopt zitten. Tijd dus om eens na te gaan welke meerwaarde deze manier van je streek ontdekken, geeft aan de bezoeker.

tekst : Luk Smets

Wat is geocaching?

Geocaching is een high-tech schattenjacht die over de hele wereld wordt gespeeld door avonturiers met GPS-apparaten.

GEOCACHING.COM

Iemand verstopt ergens een waterdichte doos, met daarin een logboek en een aantal voorwerpen. Met een hand-GPS bepaalt hij de precieze coördinaten van de schuilplaats. Vervolgens publiceert hij die op het internet: www.geocaching.com.

Andere mensen lezen op de Geocache-website die coördinaten en kunnen dan op zoek gaan naar de "cache" (schat) met hun wandel-GPS of een smartphone met geocache-app. Vinden ze hem, dan schrijven ze hun bevindingen over de tocht neer in het logboek. Heeft de cache de grote doos, dan mogen ze uit die doos een voorwerp nemen, maar ze moeten er ook weer één bijplaatsen. Zo verandert de inhoud van de schat voortdurend. Ook op de site kan je je vondst loggen en zo een stand bijhouden van het aantal caches die je reeds vond.

Het plezierige aan geocaching is dat diegene die de schat verstopte, u laat kennis maken met mooie plaatsen: natuurgebieden, bezienswaardigheden, enz., die u anders misschien nooit zou ontdekken.

Caches zijn er in alle formaten, gaande van een filmdoosje (micro-cache) over een brooddoos tot een heuse kist. Je kan op zoek

naar eenvoudige caches, naar een reeks van caches (vaak zeer mooie wandeling), naar een Multi, waarbij je op verschillende "waypoints" een vraag moet oplossen (of een foto herkennen) om een code te bekomen en zo stilaan naar een eindcache geleid te worden.

Ook de moeilijkheidsgraad verschilt: van heel eenvoudig tot zeer moeilijk. Evenals het terrein: vlak terrein tot zeer moeilijk (kan boomklimmen zijn). Maar deze info kan je op voorhand te weten komen.

Er is ook een Nederlandstalige site www.geocachen.be met veel uitleg hoe je eraan moet beginnen.

Geocaching in de natuur?

Geocaching is intussen een ingeburgerde vrijetijdsbesteding, die mensen opnieuw in contact brengt met natuur en bos. Uit de logs blijkt dat bezoekers de locaties in de natuur weten te waarderen en er plezier aan beleven. Het geeft een gevoel van vrijheid en zin naar avontuur.

Geocaching is voor de terreinbeheerder ook een aantrekkelijk gegeven, want deze doelgroep heeft geen behoefte aan een degelijke infrastructuur of bewegwijzering, zodat de beheerkosten minimaal zijn.

Om negatief effect van geocaching op de natuur te beperken heeft Geocaching afspraken gemaakt met Geocaching en ANB en Natuurpunt. Regels bepalen dat caches enkel mogen geplaatst worden op openbaar toegankelijke plaatsen en maximum 3 m buiten het wandelpad. Geocaching heeft toegang gekregen tot gebiedskaarten, zodat

zij bij een nieuwe plaatsing de legger kunnen melden welke terreinbeheerder op de hoogte dient gebracht te worden.

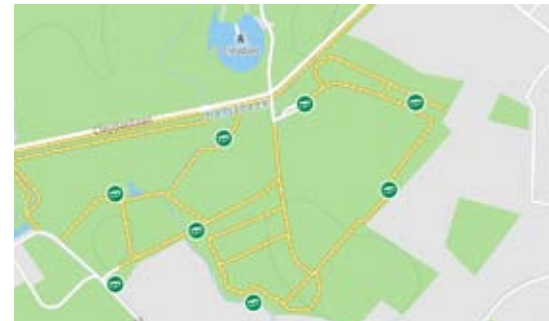
Geocaching in het Cleydaelbos

Op schattenjacht in het Cleydaelbos met je gezins- of vriendenbubbel?

Je moet wel eerst een account aanmaken, maar met de gratis versie kan je de cache-reeks in het Cleydael reeds vinden. De info van nummer 1 van het wandelrondje vind je op <https://www.geocaching.com/geocache/GC944R1>

Het leuke is dat de legger ook informatie geeft over het gebied en het nabijgelegen kasteel Cleydael.

Maar ook elders in Aartselaar of in de Rupelstreek kan je leuke cachetochten ondernemen. Zo zijn er recentelijk nog nieuwe tochten bijgekomen in Niel/Schelle: De TSRJ Tour en in Terhagen: Wandelen door de klei (pittig terrein bij nat weer!

Soorten geocaches

Traditionele cache

De originele geocache bestaat uit minimaal een container en een logboek. De coördinaten die worden vermeld op de websitepagina van de cache geven de exacte locatie van de cache aan.

Multicache

Een multicache heeft twee of meer locaties. Hints die je vindt op één locatie, leiden naar de volgende en uiteindelijk naar de eigenlijke cache.

Mysterie- of puzzelcache

Deze kunnen ingewikkelde puzzels hebben, die je eerst moet oplossen om de coördinaten van de cache te bepalen.

30.05

Cleydaelhof

LENTE IN HET RIETVELD VAN CLEYDAELHOF!

Kleine karekiet – foto: Guy Borremans

Einde mei is het volop lente. De trekvogels zijn dan teruggekeerd vanuit hun overwinteringsgebieden in het zuiden van Europa of Afrika. Voor hen is na die uitputtende en gevaarlijke tocht geen rust gegund. Zodra ze bij ons op hun geliefkoosde plek zijn aangekomen, beginnen ze alleen of met z'n tweeën met het maken van een nest of met het zoeken naar een ideale partner. Er moet gezorgd worden voor nageslacht...

De mannetjes zingen hun mooiste lied om het nodige territorium af te bakenen en om een vrouwke te imponeren. Als ZIJ hem heeft goedgekeurd zal ze bereid zijn om te paren.

Zoals iedere lente zijn we benieuwd of we ook dit jaar de rietzangers zoals karekiet en bosrietzanger zullen horen.

Ivan Bogaerts begeleidt de vroegochtendwandeling.

zondag 30 mei, van 7 u tot 10 u

Afspraak op de parking van Cleydaelhof tegenover kasteel Cleydael, Cleydaellaan in Aartselaar. Vooraf inschrijven is noodzakelijk bij Hilde Janssens 0472/813998 of hiljans@hotmail.com

06.06

Leest (Mechelen)

LENTEWANDELING IN HET ROBBROEK

Robbroek ligt tussen de belangrijke rivieren Zenne en Dijle. Het is dan ook een typisch rivierdallandschap boordevol waterminnende planten en dieren. Moerasvegetaties, vochtige graslanden, elzenbosjes en open water wisselen elkaar af, tot groot jolijt van allerlei amfibieën en moeras- en rietvogels.

Deze broekbossen, vochtige hooilanden bleken zich in het historische landschap immers niet te lenen voor de landbouw, vandaar dit goed bewaarde relict van het vroegere gehucht Auwegem. Ontwatering door een netwerk

van beken en sloten, het rechte trekken van Zennearmen en verhoging van dijken bracht niettemin als elders in de vallei een sterk veranderde waterhuishouding mee.

Rond de eeuwwisseling werden er verschillende aanplanten van Canada-populier gekapt.

Het gebied wordt begraasd door Konikpaarden en Gallowayrunderen, die we ongetwijfeld gaan kruisen tijdens onze wandeling.

zondag 6 juni, van 14 u tot 17 u

Afspraak om 14 u op de parking van het voetbalterrein van S. K. Leest. Bereikbaar via de Leestsesteenweg, richting Leest en voor Zennebrug links. Komt u uit de richting centrum Leest dan is het over de Zennebrug direct rechts.

Ben Odeurs is onze gids.

Meebrengen: laarzen!!! – verrekijker – een drankje

Deelnameprijs: 2 euro p/p, mag ter plekke afgerekend worden.

Verplicht inschrijven bij Kurt Crauwels crauwels.kurt@skynet.be

0496/34 75 24

27.06

Cleydaellaan en Cleydaelbos/Zinkval

"ADOpteER EEN BERM" – ZWERF-VUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied. In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilzakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 27 juni, van 10 u tot 11.30 u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak om 10 u op de parking aan Zinkval. Einde ca 11.30 u.

Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Deelname melden bij Ronny Verelst ronnyverelst@telenet.be

0475/58 55 70

Voor kinderen, anders en grootouders

Op lenteuitstap in je gezinsbubbel in het Cleydaelbos!

Natuurpunt Aartselaar ontwierp, met ondersteuning van Bibliotheek Aartselaar en het Agentschap voor Natuur en Bos, een doe-rugzak voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij kunnen samen met hun ouders/grootouders/... op verkenning vanaf de parking van het Cleydaelbos, Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael), Aartselaar.

Tijdens een genummerde wandeling van ca 2,5 km leren kinderen (en hun ouders/grootouders) op een speelse manier de natuur in het Cleydaelbos ontdekken: heel veel leuke opdrachten, een kompas, loepepotje, zoekkaarten, ... helpen hen daarbij.

Het thema "Lente" kan gewandeld worden vanaf de paasvakantie tot einde juni!

De rugzak kan ontleend worden tijdens de openingsuren van de bibliotheek, della Faillelaan 32 Aartselaar en dient uiterlijk na 1 week daar ook weer ingeleverd te worden. <https://aartselaar.bibliotheek.be/adres-en-openingsuren>. Er zijn momenteel 3 rugzakken beschikbaar. Meebrengen: stevige wandelschoenen of laarzen, pen.

Meer info:

www.natuuraartselaar.be/doerugzak of doerugzak@natuuraartselaar.be

Geen jaarvergadering! Wel een ledenfolder met jaaroverzicht ...

Corona is voor ieder een spelbreker. Ook Natuurpunt moest in 2020 (en nog steeds) tal van geplande activiteiten annuleren. Ook onze jaarlijkse ledenvergadering met gezellig etentje kon dit voorjaar niet doorgaan.

Dus moesten we naar een ander middel zoeken om onze band met de leden te versterken. Het werd een kleine brochure, die bij alle Aartselaar-se leden in de brievenbus belandde en waarin we een terugblik geven op 2020 en een vooruitblik op onze plannen.

U kan deze 16 bladzijden tellende brochure ook inkijken op onze website:

www.natuuraartselaar.be/activiteiten/pdf/Ledenfolder2021.pdf

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen. Mits de Corona-maatregelen het toelaten, is het Natuur.huis de Paardenstal in de periode mei/september elke zaterdag en zondag, telkens van 14u tot 18u .
Info: 0486/105.080 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

01.05 - 05.06

Schelle

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 1 mei, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datum: 5 juni

Meld vooraf je deelname: debacker-vanlinden@telenet.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

17.04

Niel

STRAATVOGELEN IN NIEL

Met deze excursie langs straten, pleinen en een park gaan we op zoek en luisteren we naar onze tuinvogels en de zomervogels, terug vanuit de overwinteringsgebieden in Zuid-Europa. Op dit moment van het jaar bereikt de vogelzang volop z'n hoogtepunt. Bomen en struiken bloeien volop of staan reeds in het blad, maar af en toe moet het lukken om enkele vogels beter te bekijken. Een verrekijker kan daarbij een goede hulp zijn.

zaterdag 17 april, van 10u tot 12u30

Ridder Berthoutlaan 1 Niel, thv het gemeentehuis, daar is voldoende parkeergelegenheid en zijn er ook enkele fietsenstallingen

Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

24.04

Terhagen

ERFGOEDNACHT IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN – THEMA: DE NACHT

Het thema van Erfgoednacht 2021 is een prima aanleiding om op stap te gaan in het natuurrijke natuurgebied Kleiputten Terhagen. Waar we luisteren naar onze zomervogels, die nu massaal zijn teruggekeerd uit Zuid-Europa en Afrika. We gaan op zoek naar enkele kunstwerken van Streetartist DZIA, die in de Kleiputten Terhagen volop inspiratie vindt. Met onze batdedectoren trachten we enkele vleermuissoorten op naam te brengen en mits wat geluk, worden we getrakteerd op een avondlijk concert van roepende mannetjes rugstreeppad.

zaterdag 24 april, 20u tot 22u30

Onthaal Kleiputten Terhagen, bereikbaar via ingang Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de pijlen.

Er is een fietsenparking en beperkte parking voor auto's.

Info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

15.05

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden.

zaterdag 15 mei, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling. Meld vooraf je deelname: debacker-vanlinden@telenet.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

Kleine plevier – foto: Fons Van den heuvel

02.05

Niel

STEENBAKKERSTUNNELS HERONTDEKT

De Rupelstreek telt meer dan 50 tunnels onder de verbindingswegen. Het zijn unieke relictten uit het steenbakkerijverleden. Ze zijn eerder onopvallend maar wel uniek in het landschap dat we ze tijdens deze wandeling graag in de kijker zetten. De wandeling leidt ons door het natuurgebied Walenhoek en de vroegere steenbakkersgehuchten Noeveren en Hellegat.

zondag 2 mei, 13u30 tot 16u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Hellegat-Niel, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266 en de wegwijzers volgen.

Deelname is gratis voor leden Natuurpunt, niet-leden betalen 5 euro/persoon.

Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

22.05 - 23.05 - 24.05

Terhagen

FEESTWEEKEND IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN

In 2021 bestaat Natuurpunt 20 jaar en dat zal ook in de Rupelstreek niet onopgemerkt blijven.

Ter gelegenheid van deze verjaardag ontvangen we tijdens het Pinksterweekend van 22 t/m 24 mei immers een heuse rondreizende feestcontainer in het natuurgebied Kleiputten Terhagen.

Een voormalige zeecontainer wordt in Natuurpuntstijl ingericht als een mini infocentrum met onthaalbalie en kan zo dienst doen als feestelijk uithangbord - zowel voor de ganse vereniging als voor onze lokale werking. Daarnaast worden ook een bar en openluchtcafé voorzien.

Duimen maar dat we dit feestje zoals gepland kunnen laten doorgaan!

Als alles goed gaat kunnen we dit feestweekend nog een extra toets geven met de opening van onze opgeknapte smidse.

Markeer alvast 22-24 mei in vetjes in je agenda!

Organisatie: Natuurpunt Rupelstreek kern Boom/Rumst

11.06

Hemiksem/Bazel/Rupelmonde**BIRDWATCHING IN DE POLDERS VAN BAZEL/RUPELMONDE**

Een birdwatchtrip in de polders van Kruikeke mag niet ontbreken in deze agenda. De veerboot aan het Callebeek is de plaats van afspraak. In korte tijd hebben de polders tussen Bazel en Rupelmonde zich getransformeerd tot een toegankelijk gebied voor vele vogelsoorten. We wandelen omheen een nieuw schorrengebied en vanaf de vroegere Schelddijk, nu een overloopdijk hebben we een prachtig zicht op de wetlands, de machtige Schelde en de brede slikplaten aan de in- en uitwateringssluizen. Terugwandelen doen we langs de Rupelmondse kreek en daar brengen we ook een bezoek aan het mooi gerestaureerde Coninxhof. De wandelafstand bedraagt ongeveer 7 km.

vrijdag 11 juni, 19u tot 22u

veersteiger Callebeek, einde Callebeekstraat Hemiksem

Parkeren kan in de Callebeekstraat of Scheldestraat. De veerboot vertrekt stipt om 19u15!

Op de veerboot is het dragen van een mondkapje verplicht.

Meebrengen: verrekijker, eventueel telescoop, vogelgids, stevige wandelschoenen.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, meld dus vooraf je deelname: info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

Pinksterbloemen – Foto: Fons Van den heuvel

Voor kinderen, ouders en grootouders

10.04

Schelle

ZINTUIGENWANDELING

April is de eerste volle lentemaand. De aprilse grillen schudden het sombere winterweer van ons af. De boomknoppen springen open. In de bermten bloeien de voorjaarsbloemen. De eerste zwaluwen worden gespot. Samen met de kinderen, die zelf in de lente van hun leven zijn, gaan we snuffelen en snuiven, voelen en tasten, horen en luisteren, likken en proeven, zien en ontdekken hoe ver het met de lente staat langs de oever van de Vliet.

zaterdag 10 april, 14u tot 16u

Capucienendreef, ter hoogte Steenwinkelstraat 261. Parkeergelegenheid in de Rozenstraat. (zijstraat Steenwinkelstraat).

Voorzie best laarzen én een doosje of zakje voor vondsten. Tot dan!

Meld vooraf je deelname: chris.deranter@telenet.be

04.05 - 11.05 - 15.05 - 26.06

Niel/Terhagen**CURSUS DAGVLINDERS**

In deze cursus leer je aan de hand van interactieve lessen én excursies in het veld de boeiende wereld van onze vlinders kennen. Bovendien geven we tips om jouw tuin vlindervriendelijk te maken. De theorielessen worden gegeven door Joeri Cortens van Natuurpunt CVN, de excursies worden geleid door Toon Verbruggen en Ruben Meert.

De theorielessen gaan door op dinsdagen 4 mei en 11 mei, telkens van 19u30 tot 22u30.

De excursies op zaterdagmiddagen 15 mei en 26 juni, telkens van 14u tot 17u

Inschrijven via onze agenda op natuurpunt.be/rupelstreek

Deelnameprijs: 25 euro/leden Natuurpunt (volwassenen), of 20 euro leden Natuurpunt (-16 jarigen), of 32 euro (niet-leden Natuurpunt).

Meer info: Steven.Roels@outlook.com

Icarusblauwtje – foto: Fons Van den heuvel

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

P005676

het moment van ...

Yente De Maesschalk

Het is ongeveer midden mei, de tijd dat de vossenwelpjes groot genoeg zijn om hun eerste stapjes uit het hol te zetten. Het is de tijd om geleidelijk aan zelfstandig te worden want voor ze het weten staan ze er moederziel alleen voor. Op dit moment in hun levensfase zijn de jongen ongeveer 2-3 maanden oud. Gevaar kennen ze nog niet, ze zijn bijzonder nieuwsgierig en zijn eigenlijk een hele tijd gefocust op "speeltijd" met de broertjes en de zusjes. Dit is al een belangrijke stap op het solitair gaan leven: het opkweken van jachtinstincten. Wanneer de jongen zelfstandig genoeg zijn, gaan ze op dispersie, lees: op voortplantingstocht om een eigen territorium te veroveren. Daar kunnen ze dan hun eigen lokale populatie oprichten om zo telkens een nieuwe generatie te verzekeren. De hoeveelheid welpen dat geboren wordt, hangt af van de hoeveelheid voedingsbronnen die aanwezig zijn. Een groot aanbod aan voedsel resulteert zich bijgevolg in een hoog aandeel aan jonge vossen. Een gemiddelde worp bedraagt ongeveer 4 tot 6 welpen maar daarvan sterft er ongeveer de helft binnen hun eerste levensjaar als gevolg van de jacht of het verkeer. De beste techniek voor de jonge vossen blijft dan ook het aanpassingsvermogen. Hoe beter de jongen zijn aangepast aan de omgeving met de mens, des te meer kansen ze hebben om te overleven.

Foto: Yente De Maesschalck - vossenwelp in het Battenbroekbos

In deze rubriek plaatsen leden Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar hun geliefde foto en bijhorend verhaal. Uw inzending is welkom. Stuur deze naar: info@natuurpuntrupelstreek.be